

UPPSALA
UNIVERSITET

Riktlinjer för utbildning på forskarnivå

Vetenskapsområdet för medicin och farmaci

Fastställd i Kommittén för utbildning på forskarnivå 2015-05-26, reviderad
2015-07-01, 2015-12-15, 2016-05-24, 2016-09-06 och 2017-02-28

1	Inledning	4
1.1	Mål och förutsättningar för utbildning på forskarnivå	4
1.2	Ansvar för utbildning på forskarnivå	5
1.3	Allmän studieplan	5
1.4	Individuell studieplan	6
2	Antagning	8
2.1	Antagningsvillkor och behörighet	8
2.2	Ansökan och beslut om antagning	9
2.3	Urval vid antagning till utbildning på forskarnivå	10
2.4	Information om utbildning på forskarnivå	10
3	Handledare och handledning	12
3.1	Handledare	12
3.2	Byte av handledare	12
3.3	Handledning	13
3.4	Handledarutbildning	14
3.5	Kurser inom utbildning på forskarnivå	15
4	Halvtidsseminarium	16
4.1	Skriftlig redogörelse vid halvtidsseminarium	16
4.2	Bedömargrupp vid halvtidsseminarium	16
4.3	Tidplan för halvtidsseminarium	16
4.4	Protokoll efter genomfört halvtidsseminarium	16
5	Examination	17
5.1	Betyg på prov inom utbildning på forskarnivå	17
5.2	Betyg på doktorsavhandling	17
5.3	Tillgodoräknande	18
5.4	18	
5.4	Riktlinjer gällande poäng för utbildningsmoment	19
5.5	Examinator	19
5.6	Forskningsetik, fusk och plagiat	20
5.7	Jäv	20
5.8	Överklagande	21
6	Fordringar för licentiat- och doktorsexamen	22
6.1	Fordringar för licentiatexamen	22
6.2	Fordringar för doktorsexamen	23
6.3	Fordringar för licentiat- och doktorsexamen vid vetenskapsområdet för medicin och farmaci	24
7	Licentiatseminarium	25
7.1	Licentiatanmälan	25
7.2	Tidplan för licentiatseminarium	26
7.3	Licentiatavhandling	26

7.4	Betygsnämnd vid licentiatseminarium	26
8	Disputation	29
8.1	Boka tid för disputation i disputationskalendern	29
8.2	Disputationsanmälan	29
8.3	Tidplan för disputationsanmälan	30
8.4	Doktorsavhandling	30
8.5	Opponent	33
8.6	Betygsnämnd vid disputation	33
8.7	Förhandsgranskning	35
8.8	Disputationsakten	36
8.9	Åtgärder vid förfall	36
8.10	Betygsnämndens överläggning och protokoll	37
8.11	Fördelning av aktivitetspoäng (rapportkort)	38
9	Studiefinansiering	39
9.1	Anställning som doktorand	40
9.2	Förlängning av studiefinansiering - Prolongation	41
10	Arbetsmiljö	42
11	Indragning av resurser för doktorand i utbildning på forskarnivå	43
12	Dokumentation inom utbildning på forskarnivå	44
13	Avregistrering av doktorand	44
14	Regeldokument	45

1 Inledning

Vetenskapsområdet för medicin och farmaci riktlinjer för utbildning på forskarnivå grundar sig på kapitel 5, 6, 7 och 12 i högskoleförordningen (1993:100), (förordning (1995:938) om utbildningsbidrag för doktorander), ”Antagningsordning och föreskrifter avseende betyg inom utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet”, UFV 2012/2057, samt ”Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet”, UFV 2009/1993. Genomgående i detta dokument är Högskoleförordningen, förkortad HF, angiven inom RAMAR, ”Antagningsordning och föreskrifter avseende betyg inom utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet”, UFV 2012/2057, förkortad AFUU, och refererad till som Universitetets antagningsordning samt ”Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet”, UFV 2009/1993 refererad till som Universitetets gemensamma riktlinjer.

Riktlinjerna beskriver de ytterligare villkor som gäller vid planering och genomförande av utbildning på forskarnivå vid vetenskapsområdet för medicin och farmaci.

1.1 Mål och förutsättningar för utbildning på forskarnivå

Utbildning på forskarnivå är den högsta nivån på utbildning inom det offentliga utbildningsväsendet i Sverige. Vid vetenskapsområdet för medicin och farmaci, Uppsala universitet kan fyra examina avläggas på forskarnivå, farmacie doktor, farmacie licentiat, medicine doktor och medicine licentiat. Engelsk översättning återfinns i ”Bestämmelser avseende examina på forskarnivå vid Uppsala universitet”, UFV 2010/318. Utbildning på forskarnivå ska ha så hög kvalitet och sådan uppbyggnad att examinerade doktorer och licentiander ska vara väl förberedda och väl kvalificerade för anställningar vid de bästa universiteten inom och utom landet, inom näringsliv, myndigheter och samhället i övrigt. Utbildningen ska bedrivas i en attraktiv och dynamisk miljö präglad av högsta kvalitet, kritiskt tänkande, mångfald, jämställdhet, öppenhet och demokratiska värderingar.

En god utbildning på forskarnivå förutsätter en god forskningsmiljö. Doktoranderna inom medicin och farmaci ska erbjudas de bästa förutsättningarna för utbildning, handledning av kompetenta och engagerade forskare och goda allmänna studievillkor i övrigt. Doktorandernas avhandlingsarbete ska vara en väsentlig del av institutionens forskningsverksamhet och målsättningen är att det ska resultera i internationellt konkurrenskraftig forskning.

De övergripande målen för utbildning på forskarnivå är således att den nytexaminerade doktorn eller licentiaten ska ha goda förutsättningar för ett framgångsrikt yrkesliv inom eller utom högskolan. Detta innebär bl.a.

- goda ämneskunskaper inom ett forskningsområde
- förmåga till självständigt och kritiskt tänkande
- färdigheter i vetenskapliga metoder och arbetssätt
- förmåga att identifiera intressanta och forskningsbara frågeställningar
- pedagogiska färdigheter och förmåga att uttrycka sig väl i tal och skrift
- förmåga att verka i ett internationellt sammanhang
- god förmåga att förstå och hantera forskningsetiska frågeställningar

Doktorsexamina från Uppsala universitets olika fakulteter ska vara nivåmässigt jämförbara. Detsamma ska gälla för licentiatexamen. Examina ska avläggas inom samma tid efter en kombination av kurser och avhandlingsarbete.

1.2 Ansvar för utbildning på forskarnivå

Ansvar för utbildning på forskarnivå vilar enligt 2 kap. 2-3 §§ högskoleförordningen (HF) ytterst på konsistoriet och rektor. Genom delegation har ansvaret för utbildning på forskarnivå i medicin och farmaci ålagts områdesnämnden för medicin och farmaci. Genom delegation, enligt "Arbetsordning för vetenskapsområdet för medicin och farmaci", MEDFARM 2014/241, har ansvaret för ett flertal frågor inom utbildning på forskarnivå i medicin och farmaci ålagts kommittén för utbildning på forskarnivå.

Områdesnämnden och kommittén för utbildning på forskarnivå har det övergripande ansvaret och tillsynsansvaret. Det löpande ansvaret åligger den institution där doktoranden är registrerad. Områdesnämnden, kommittén för utbildning på forskarnivå, prefekter och handledarna har ansvar för att utbildningen på forskarnivå bedrivs med hög kvalitet och effektivitet samt att rättigheter och skyldigheter för alla berörda beaktas.

Områdesnämnden ska samordna utbildning på forskarnivå inom sitt ansvarsområde och, om det är lämpligt, fastställa institutionsövergripande regelverk i anslutning till disputationer och licentiatseminarier. Kommittén för utbildning på forskarnivå fastställer övrigt regelverk i samband med utbildning på forskarnivå. Institutionerna ansvarar för genomförandet. Institutionen ska fatta beslut om att ett särskilt inrättat organ eller att en eller flera särskilt utsedda personer ska utöva detta ansvar inom institutionen. Exempelvis kan ansvaret utövas genom prefekt/biträdande prefekt, tillsättande av studierektor för utbildning på forskarnivå eller granskning av doktorandens resultat inför kollegium.

I en individuell studieplan anges närmare vilka ömsesidiga rättigheter och skyldigheter som föreligger mellan institution och doktorand. I Uppsala universitets pedagogiska program finns vägledning och råd om förväntningar och förhållningssätt i frågor som rör lärares respektive studenters ansvar i utbildningen. Dessa är i de flesta fall även tillämpliga på forskarnivå.

1.3 Allmän studieplan

Ämnen

6 kap 25 § HF - Ett universitet och en högskola som får utfärda examina på forskarnivå ska besluta om ämnen som utbildning på forskarnivå ska anordnas i. Förordning (2010:1064).

Allmän studieplan

6 kap 26 § HF - För varje ämne som utbildning på forskarnivå anordnas i ska det finnas en allmän studieplan. Förordning (2010:1064).

6 kap 27 § HF - I en allmän studieplan ska följande anges: det huvudsakliga innehållet i utbildningen, krav på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs. Förordning (2010:1064).

Universitetets gemensamma riktlinjer

Områdesnämnd eller fakultetsnämnd med övergripande ansvar för forskarutbildning inom ett område beslutar vilka ämnen som utbildning på forskarnivå ska anordnas i. För varje sådant ämne ska det finnas en allmän studieplan som anger det huvudsakliga innehållet i utbildningen, krav på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs. Områdesnämnden eller fakultetsnämnden med övergripande ansvar för utbildning på forskarnivå inom ett område ska fastställa de allmänna studieplanerna. Av planen ska bland annat framgå förhållandet mellan avhandlingsdel och kursdel, möjligheten att avlägga licentiatexamen samt vad som krävs för respektive examen.

Allmänna studieplaner vid Vetenskapsområdet för medicin och farmaci

Allmän studieplan i farmaceutisk vetenskap

Allmän studieplan i medicinsk vetenskap

1.4 Individuell studieplan

6 kap. 29 § HF - För varje doktorand ska det upprättas en individuell studieplan. Planen ska innehålla högskolans och doktorandens åtaganden och en tidsplan för doktorandens utbildning. Planen ska beslutas efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare. Den individuella studieplanen ska regelbundet följas upp och efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare ändras av högskolan i den utsträckning som behövs. Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, ledighet för tjänstgöring inom totalförsvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet. Förordning (2010:1064)

Universitetets gemensamma riktlinjer

Vid Uppsala universitet ska den individuella studieplanen innehålla uppgift om

- avsedd examen (doktor, licentiat eller båda), samt i förekommande fall en särskild motivering för antagning till licentiatutbildning
- tidsplan för doktorandens utbildning, planen bör innehålla en översiktlig plan för varje år och en beräknad tid för disputation. Utformningen är av särskild vikt så att planen väl beskriver det förväntade avhandlingsarbetet inkl. tidsatta och uppföljningsbara mål/delmål
- finansieringsplan för hela utbildningstiden, när annan finansiering än anställning som doktorand eller utbildningsbidrag finansierar projektet ska de särskilda överväganden som gjordes vid antagningen bifogas den individuella studieplanen liksom, i förekommande fall, avtal med finansiär
- planerade kurser, undervisning, pedagogisk utbildning och/eller annat institutionsarbete
- handledningens organisation, där såväl omfattning som former bör anges
- de särskilda villkor som gäller för studierna, såsom arbetsplats, dator, övriga arbetsredskap och vad som i övrigt behövs för att utbildningen ska bedrivas på ett effektivt sätt

Studieplanen ska undertecknas av doktoranden, handledarna och prefekten. Områdesnämnd, fakultetsnämnd eller organ gemensamt för en fakultet eller ett vetenskapsområde med ansvar för utbildning på forskarnivå svarar för att de individuella studieplanerna följs upp och revideras minst en gång varje år. Om särskilda svårigheter kan förutses bör en tätare uppföljning samt alternativa tillvägagångssätt övervägas. För en doktorand som ska undervisa är pedagogisk utbildning obligatorisk och den ska antingen vara ett poängsatt moment i den individuella studieplanen eller ske inom ramen för doktorandens institutionstjänstgöring. Den individuella studieplanen är ett aktivt dokument där både avvikelser och uppnådda etappmål fortlöpande dokumenteras. Det är önskvärt att doktorander ges möjlighet till utvecklingssamtal med studierektor eller motsvarande som inte har ett personligt intresse i avhandlingsarbetet.

Vetenskapsområdets riktlinjer

Den individuella studieplanen för doktorander vid vetenskapsområdet för medicin och farmaci ska upprättas i av vetenskapsområdet tillhandahållet e-formulär. Förutom de uppgifter som angivits i övrigt regelverk ska uppgifter om examinator, arbetsplats under studietiden, doktorandens åtaganden, vetenskapsområdets åtaganden samt en kortfattad forskningsplan (högst 4 A4- sidor) ingå. Om den blivande doktoranden saknar grundläggande medicinsk utbildning ska förslag till överbyggande kurs anges i den individuella studieplanen.

1.4.1 Revidering av individuell studieplan

Vetenskapsområdets riktlinje

Vid byte av handledare, tillägg eller borttagande av handledare, väsentligt ändrad forskningsplan eller väsentligt ändrad tidplan för avhandlingsarbetet ska revideringen av den individuella studieplanen redovisas för kommittén och beslut om ny studieplan tas av ordförande.

1.4.2 Årlig uppföljning av individuell studieplan

Vetenskapsområdets riktlinje

Den individuella studieplanen ska ses över årligen och revideras vid behov. Den årliga uppföljningen görs av doktorand och huvudhandledare i samråd med övriga handledare och examinator.

Rapporten från den årliga uppföljningen ska omfatta hur arbetet med avhandlingen och genomförande av teoretiska moment i utbildningen framskrider i förhållande till den individuella studieplanen.

2 Antagning

2.1 Antagningsvillkor och behörighet

7 kap 35 § HF - För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs att den sökande

1. Har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som högskolan kan ha föreskrivit, och
2. Bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen

7 kap 39 § HF - Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

1. Avlagt examen på avancerad nivå,
2. Fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå eller
3. På något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper

Högskolan får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.

7 kap 40 § HF - De krav på särskild behörighet som ställs ska vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. Kunskaper från högskoleutbildning eller motsvarande utbildning,
2. Särskild yrkeserfarenhet, och
3. Nödvändiga språkkunskaper eller andra villkor som betingas av utbildningen

Universitetets antagningsordning

2 § AFUU - Fakultetsnämnd har att fastställa de särskilda behörighetsvillkor som gäller för varje forskarutbildningsämne. Dessa villkor ska anges i den allmänna studieplanen för forskarutbildningsämnet.

Vetenskapsområdets riktlinjer

Särskild behörighet för forskarutbildningsämne medicinsk vetenskap och farmaceutisk vetenskap är:

1. Engelska 6 (tidigare engelska B)
2. Utbildning inom för ämnet relevant område

2.2 Ansökan och beslut om antagning

7 kap 36 § HF - Högskolan får till utbildning på forskarnivå anta bara sökande som anställs som doktorand eller som beviljas utbildningsbidrag för doktorander. Högskolan får dock anta en sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om högskolan bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att den sökande kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år när det gäller licentiatexamen eller konstnärlig licentiatexamen och åtta år när det gäller doktorsexamen eller konstnärlig doktorsexamen. Förordning (2010:1064).

7 kap 38 § HF - En högskola som har fått tillstånd att utfärda examina på forskarnivå inom ett område får utan ny antagning besluta att en doktorand som har antagits vid något annat universitet eller någon annan högskola får övergå till högskolan och fortsätta sin utbildning och examineras där. Det gäller dock bara om doktoranden har haft huvuddelen av sina forskarstudier förlagda till den högskolan inom det område som tillståndet att utfärda examina avser.

Universitetets antagningsordning

3 § AFUU - Fakultetsnämnden får anta en doktorand till en utbildning på forskarnivå som ska avslutas med antingen licentiatexamen eller doktorsexamen. För att säkerställa att en initialt planerad tvåstegsmodell inte tillämpas ska antagning av licentiander ske av fakultetsnämnd eller motsvarande organ med ansvar för utbildning på forskarnivå. En särskild motivering till licentiandantagning ska införas i den individuella studieplanen. Antagning av licentiander får inte delegeras till institutionsnivå. En doktorand som ursprungligen antagits till en utbildning som avslutas med licentiatexamen kan, efter förnyad beviljad ansökan, fortsätta sina studier mot en avslutande doktorsexamen. En doktorand som ursprungligen planerat att avsluta sin utbildning med en doktorsexamen ska kunna avsluta sina studier med en licentiatexamen. En del av en sådan utbildning på forskarnivå som ska avslutas med doktorsexamen kan vid Uppsala universitet avslutas med licentiatexamen, om utbildningen omfattar minst 120 högskolepoäng.

Merparten av de fakultetsfinansierade studiestöden bör disponeras för utbildning som ska kunna avslutas med doktorsexamen.

Anställning som doktorand på deltid kan ske om en doktorand så önskar och fakultetsnämnden bedömer det som lämpligt.

Fakultetsnämnden ska vid ansökan till utbildning på forskarnivå alltid pröva ansökan, planera och ansvara för sitt åtagande för två års nettostudietid för doktorander som ska avsluta sin studietid med licentiatexamen och för fyra års nettostudietid för doktorander som ska avsluta med doktorsexamen.

Antagning av doktorander ska ske efter väldefinierade kvalitetskriterier. Samma kriterier ska tillämpas vid antagning av forskarstuderande med extern finansiering och egen finansiering som vid antagning av forskarstuderande med fakultetsfinansierat studiestöd.

Studietiden för licentiat- eller doktorsexamen får inte förlängas genom att doktoranden de facto bedriver utbildning på forskarnivå (sk skuggdoktorand) utan att vara formellt antagen. Inte heller bör den reella studietiden på annat sätt förlängas så att den överskrider två respektive fyra års nettostudietid.

2.3 Urval vid antagning till utbildning på forskarnivå

7 kap 41 § HF - Urval bland sökande som uppfyller kraven enligt 35 och 36 §§

Urval bland sökande som uppfyller kraven enligt 35 och 36 §§ ska göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Högskolan bestämmer vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid prövningen av förmågan att tillgodogöra sig utbildningen. Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodosäkrad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökande företräde framför andra sökande.

Universitetets antagningsordning

4 § AFUU - Antagning till utbildning på forskarnivå och fördelning av studiestöd ska ske med öppenhet och i konkurrens.

Vetenskapsrådets riktlinje

Urval bland sökande som uppfyller kraven för grundläggande och särskild behörighet ska göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. De bedömningsgrunder som tillämpas vid urvalet är:

1. Den sökandes dokumenterade ämneskunskaper med relevans för forskningsområdet
2. Den sökandes analytiska förmåga, styrkt genom vetenskaplig rapport, uppsats, examensarbete eller liknande
3. Den sökandes dokumenterade kunskaper i övrigt av vikt för utbildningen på forskarnivå

2.4 Information om utbildning på forskarnivå

6 kap 3 § HF, första stycket andra meningen - Högskolan ska se till att den som avser att påbörja en utbildning på forskarnivå har tillgång till den information om utbildningen som behövs.

7 kap 37 § HF - Frågor om antagning avgörs av högskolan. Den som vill antas till utbildning på forskarnivå ska anmäla det inom den tid och i den ordning som högskolan bestämmer.

När en högskola avser att anta en eller flera doktorander ska högskolan genom annonsering eller ett därmed likvärdigt förfarande informera om detta. Någon information behöver dock inte lämnas

1. vid antagning av en doktorand som skall genomgå utbildningen inom ramen för en anställning hos en annan arbetsgivare än högskolan,
2. vid antagning av en doktorand som tidigare har påbörjat sin utbildning på forskarnivå vid ett annat lärosäte, eller
3. om det finns liknande särskilda skäl. Förordning (2006:1053).

Universitetets antagningsordning

5 §AFUU - Varje fakultet ska för varje utbildning på forskarnivå informera om

- Hur antagning går till
- Tidpunkt för utannonsering av platser i utbildning på forskarnivå
- De handlingar som ska bifogas vid ansökan om antagning
- Utbildningens uppläggning
- Utbildningens finansieringsformer
- De allmänna studieplanerna för varje ämne

Utlysning av möjligheten att ansöka om antagning till utbildning på forskarnivå ska vara tillgänglig lokalt och på universitetets webbplats (www.uu.se) minst tre veckor före ansökningstidens utgång. Utlysningen bör ges lämplig nationell och internationell spridning. De här formulerade lokala föreskrifterna avser nyantagning till utbildning på forskarnivå.

Vetenskapsrådets rutiner vid antagning av doktorand

Rutiner för utlysning och urval av doktorander:

- En forskarutbildningsgrupp inrättas vid varje institution, förslagsvis innehållande institutionens forskarutbildningsansvarige/a, handledarrepresentant och doktorandrepresentant
- Forskarutbildningsgruppen föreslår inrättande av doktorandplats till institutionsstyrelsen/prefekten. Detta sker när ekonomi och projekt så tillåter, oftast på initiativ av enskilda forskare
- Annonsering ska ske lokalt på institutionens hemsida och på universitetets [webbsida för lediga anställningar](#), i enlighet med gällande regelverk
- Urval av sökande till utbildning på forskarnivå görs av handledaren i samråd med institutionens forskarutbildningsgrupp och fastställs av institutionsstyrelsen
- I samband med upprättande och undertecknande "Ansökan om antagning till utbildning på forskarnivå" intygas att utlysning och urval har skett enligt ovan
- Annonsering behöver inte ske vid antagning av doktorand som är anställd av annan huvudman än universitetet, till exempel landsting, kommun eller företag
- Annonsering behöver inte ske vid antagning till senare del av doktorandstudier
- Annonsering behöver inte ske vid antagning till licentiatstudier
- Kommittén för utbildning på forskarnivå antar doktoranden

Vetenskapsrådets riktlinje

Ansökan om antagning till utbildning på forskarnivå görs via e-formulär på vetenskapsrådets hemsida. För att ansökan ska behandlas i kommittén för utbildning på forskarnivå ska formuläret vara korrekt ifyllt. Formuläret utgör även bas i den individuella studieplanen. Utöver de uppgifter som ska ingå i den individuella studieplanen ska ansökan även omfatta uppgifter om:

- Annonsering av doktorandplats
- Motivering om plats inte annonserats
- Intyg om behörighet

3 Handledare och handledning

3.1 Handledare

6 kap 28 § HF - För varje doktorand ska det utses minst två handledare. En av dem ska utses till huvudhandledare

Universitetets antagningsordning

1 § AFUU - För varje doktorand ska fakultetsnämnden utse minst två handledare, varav en huvudhandledare med huvudansvar för utbildningen, inklusive avhandlingsarbetet och en biträdande handledare. Minst en av handledarna ska vara docentkompetent.

Normalt ska arbetsplats och arbetsmiljö i övrigt som fordras för att kunna bedriva utbildning på forskarnivå tillhandahållas av institutionen. Minst en av handledarna ska vara anställd eller adjungerad till Uppsala universitet.

Vetenskapsrådets riktlinje

För en forskare som ska registreras som huvudhandledare för en doktorand vid vetenskapsområdet för medicin och farmaci vid Uppsala universitet ska följande gälla:

Den tilltänkta huvudhandledaren måste vara väl förtrogen med, och uppfylla de regler för utbildning på forskarnivå som finns vid Uppsala universitet. I normalfallet är en huvudhandledare redan docent. I det fall den tilltänkta huvudhandledaren ännu inte blivit docent, ska den planerade handledarkonstellationen formellt ha godkänts i ett särskilt bifogat stödjobb under tecknat av prefekten vid den institution vid Uppsala universitet där doktoranden ska registreras.

En ansökan om antagning till studier på forskarnivå kommer att granskas av kommittén för utbildning på forskarnivå och faktorer som kommer att vägas in i den samlade bedömningen av den föreslagna handledarkonstellationen är att **huvudhandledaren** har:

- en väl dokumenterad post-doktoral vetenskaplig erfarenhet, produktion och självständig forskningslinje
- egna (externa eller interna) forskningsanslag, som redan har erhållits
- genomgått den en dags handledarutbildning som ges vid vetenskapsområdet

Vidare måste **minst en av handledarna** vara:

- anställd eller adjungerad vid någon av vetenskapsrådets institutioner
- docentkompetent

3.2 Byte av handledare

6 kap 28 § HF, andra stycket - En doktorand som begär det ska få byta handledare.

Vetenskapsområdets riktlinje

Byte av handledare innebär en revidering av doktorandens individuella studieplan och ska behandlas i kommittén för utbildning på forskarnivå.

3.3Handledning

6 kap 28 § HF - Doktoranden har rätt till handledning under utbildningen så länge inte rektor med stöd av 30 § beslutar något annat.

Universitetets gemensamma riktlinjer

Handledning är en viktig kvalitetsfråga i utbildning på forskarnivå. Det är därför angeläget att handledningens omfattning, former och disposition i tiden blir föremål för reflexion och diskussion i samband med att den individuella studieplanen upprättas och revideras i samråd mellan handledare och doktorand. Resurspersoner i form av studierektor, handledarkollegium eller liknande ökar möjligheten att kvalificera den akademiska miljön under utbildningstiden och kan vid behov fungera som neutrala parter i samtal om utbildningens innehåll, arbetsformer och resultat.

Beroende på avhandlingens ämne och inriktning kan begreppet handledning ges olika innehåll. Förutom direkt samtalstid med handledare inrymmer begreppet handledning exempelvis också den tid handledaren ägnar åt att granska och kommentera doktorandens texter, bistå med litteratursökning kring avhandlingsprojektet och liknande. I vissa ämnen förekommer handledning i experimentell metodik som kan ges av teknisk personal med ansvar för aktuell utrustning. Att föreslå och diskutera fram ett avhandlingsämne är ett viktigt utbildningsmoment för doktoranden. Det är dock väsentligt att handledaren, som erfaren forskare, aktivt hjälper doktoranden i detta inledande skede, så att valet kan ske utan onödig tidspilla och så att det ämne som väljs går att vetenskapligt behandla inom den planerade tidsramen.

Handledarnas ansvar innebär att de kan komma att ställas inför frågor och problem, som inte enbart är av vetenskaplig natur. Detta ställer höga krav på handledarnas allmänna kompetens. Minst en av handledarna ska ha genomgått handledarutbildning. Därför anordnas regelbundet en universitetsövergripande handledarutbildning. Områdesnämnd eller fakultetsnämnd som tilldelats det övergripande ansvaret för utbildning på forskarnivå bör därutöver erbjuda handledarutbildning. Nya handledare bör senast under sitt första år som handledare genomgå handledarutbildning.

Vetenskapsområdets riktlinjer

Handledarens främsta uppgift är att hjälpa studerande på forskarnivå att utvecklas till självständiga forskare med ett vetenskapligt förhållningssätt.

Handledaren ska kontinuerligt hålla sig informerad om regler och riktlinjer som berör utbildning på forskarnivå samt:

- se till att doktoranden tillägnar sig de kunskaper som anges i studieplanen

- se till att adekvata resurser för projektets bearbetande ställs till doktorandens förfogande vid institutionen
- underlätta för doktoranden att delta i relevanta forskarutbildningskurser, symposier och konferenser enligt den individuella studieplanen
- stödja, uppmuntra och vara tillgänglig för diskussioner med doktoranden i den utsträckning som angivits i studieplanen
- bidra till att vidga doktorandens kontaktyta på institutionen genom att uppmuntra doktoranden att i början av sitt arbete och därefter med jämna intervaller presenterar sitt projekt i seminarieform
- se till att avhandlingsarbetet framskrider i rimlig takt så att arbetet blir slutfört inom stipulerad tid
- ansvara för och ta initiativ till att årlig uppföljning och halvtidskontroll utförs och dokumenteras
- avgöra när avhandlingsarbetet nått den omfattning att det är klart för disputation (Det är i första hand på handledaren ansvaret ligger att bedöma när avhandlingen uppfyller de krav som kan ställas på en akademisk avhandling med avseende på såväl kvalitet som omfattning)
- tillsammans med prefekten föreslå fakultetsopponent och ledamöter i betygsnämnd samt informera doktoranden om reglerna kring disputation

3.4 Handledarutbildning

Vetenskapsområdets riktlinje

Vetenskapsområdets handledarutbildning är obligatorisk för huvudhandledare vid avhandlingsarbeten inom medicinsk vetenskap och farmaceutisk vetenskap. Kursen rekommenderas starkt för biträdande handledare. För att bli godkänd på kurs krävs full närvaro. Kursintyg utfärdas.

3.5 Kurser inom utbildning på forskarnivå

3.5.1 Kursplan

14 § HF - För en kurs skall det finnas en kursplan. Förordning (2006:1053).

15 § HF - I kursplanen ska följande anges: kursens nivå, antal högskolepoäng, mål, krav på särskild behörighet, formerna för bedömning av studenternas prestationer och de övriga föreskrifter som behövs. Förordning (2010:1064).

Vetenskapsområdets riktlinje

Efter varje avslutad kurs ska en kursvärdering göras.

4 Halvtidsseminarium

Vetenskapsområdets riktlinje

Halvtidsseminarium är obligatoriskt för doktorander antagna efter 1998-04-01 vid farmaceutiska fakulteten och för doktorander antagna efter 1999-01-01 vid medicinska fakulteten. Seminariet ska ske när motsvarande två års heltidsarbete utförts. Halvtidsseminarium får genomföras då samtliga obligatoriska kurser är klara.

Halvtidsseminarium kan ersättas med licentiatseminarium.

Halvtidsseminariet ska omfatta en skriven redogörelse för projektet och en muntlig presentation av projektet i form av ett seminarium.

4.1 Skriftlig redogörelse vid halvtidsseminarium

Vetenskapsområdets riktlinje

Den skriftliga redogörelsen kan vara en sammanläggning bestående av en ramberättelse (kappa) tillsammans med en eller flera artiklar/manus, eller en monografi. Redogörelsen ska inkludera en plan för den återstående delen av utbildningen.

4.2 Bedömagrupp vid halvtidsseminarium

Vetenskapsområdets riktlinje

Huvudhandledaren utser tre från projektet fristående sakkunniga, varav minst två med docentkompetens och högst en från den egna institutionen*, som tillsammans med handledare och doktorand ska bedöma projektet och dess möjlighet att leda fram till doktorsexamen.

* med den egna institutionen menas den eller de institutioner där respondenten, huvudhandledaren eller någon biträdande handledare är verksam

4.3 Tidplan för halvtidsseminarium

Vetenskapsområdets riktlinje

Datum för halvtidsseminarium bestäms vid institutionen. Den skriftliga redogörelsen ska vara bedömagruppen tillhanda minst två veckor före seminariet, för att ge de sakkunniga möjlighet att förbereda granskningen.

4.4 Protokoll efter genomfört halvtidsseminarium

Vetenskapsområdets riktlinje

Ett protokoll över genomfört halvtidsseminarium upprättas. Samtliga ledamöter i bedömagruppen undertecknar protokollet. Halvtidsseminarium innefattar inget moment av examination.

5 Examination

6 kap 32 § HF - Prov som ingår i utbildning på forskarnivå ska bedömas enligt det betygssystem som högskolan föreskriver.

Betyget ska bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator). Förordning (2010:1064).

5.1 Betyg på prov inom utbildning på forskarnivå

Universitetets antagningsordning

6 § AFUU, första stycket – Prov som ingår i utbildning på forskarnivå ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd.

Universitetets gemensamma riktlinjer

Obligatoriska moment i utbildning på forskarnivå examineras på det sätt som framgår av högskoleförordningen. Områdesnämnd eller fakultetsnämnd som tilldelats det övergripande ansvaret för utbildning på forskarnivå inom ett område ska vid behov utfärda kompletterande bestämmelser om examination av obligatoriska moment. Övriga bestämmelser ska framgå av den för forskarutbildningsämnet gällande allmänna studieplanen. Prov som ingår i utbildning på forskarnivå ska enligt universitetets föreskrifter bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd.

5.2 Betyg på doktorsavhandling

Universitetets antagningsordning

6 § AFUU, andra stycket - Avhandlingar och uppsatser inom sammanläggningsavhandlingar som författas av flera personer kan tillgodoräknas i licentiat- eller doktorsexamen enbart om det går att urskilja respondentens insatser.

7 § AFUU - En doktorsavhandling ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Av examensbevis för doktorsexamen ska framgå att doktorsavhandlingen är godkänd. Någon motivering till beslutet ska inte anges i beviset eller i betygsnämndens protokoll. Om en ledamot i betygsnämnden har reserverat sig mot majoritetens beslut ska i protokollet eller annan beslutshandling, dock inte i examensbeviset, avvikande mening antecknas.

5.3 Tillgodoräknande

6 kap 6 § HF - Om en student vid en högskola i Sverige har gått igenom viss högskoleutbildning med godkänt resultat, har studenten rätt att tillgodoräkna sig detta för högskoleutbildning vid en annan högskola. Detta gäller dock inte, om det finns en väsentlig skillnad mellan utbildningarna.

Detsamma gäller studenter som har gått igenom en viss utbildning med godkänt resultat

1. vid universitet eller annan läroanstalt för högre utbildning i Danmark, Finland, Island eller Norge eller hos den som är part i Europarådets konvention av den 11 april 1997 om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (SÖ 2001:46), eller
2. vid Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap. Förordning (2006:1053).

6 kap 7 § HF - En student har rätt att tillgodoräkna sig annan utbildning än den som avses i 6 §, om de kunskaper och färdigheter som studenten åberopar är av en sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak svarar mot den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. En student får även tillgodoräknas motsvarande kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet. Förordning (2006:1053).

6 kap 8 § HF - Högskolan ska pröva om tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräknande.

Endast den som är student kan komma i fråga för tillgodoräknande, om inte annat framgår av lag eller förordning. Förordning (2010:1064).

Universitetets gemensamma riktlinjer

Vid antagningstillfället men även senare under utbildningen kan tillgodoräknande av kurser bli aktuellt. Möjligheten att tillgodoräkna kurser får inte utgöra en fördel vid meritvärdering i anslutning till antagning. En ansökan om tillgodoräknande görs på doktorandens initiativ. Bedömning av tillgodoräknandets omfattning ska ske kurs för kurs. Att schablonmässigt tillgodoräkna flera kurser exempelvis i form av det femte året i en masterutbildning, ett så kallat blocktillgodoräknande, är inte tillåtet. För att säkerställa progressionen i utbildningen ska också en bedömning göras av antalet poäng som får tillgodoräknas i relation till kursens ursprungliga omfattning. Ett tillgodoräknande får inte kopplas till krav på förkortad utbildningstid. Kravet på säkerställd finansiering under en nettostudietid om fyra år kvarstår ograverat. Beslut om tillgodoräknande fattas i den ordning som områdesnämnd/fakultetsnämnd beslutar.

Vetenskapsrådets riktlinjer

Tillgodoräknande av obligatoriska kurser görs av studierektor för kurserna på forskarnivå.

Tillgodoräknande av moment i obligatorisk kurs eller annan kurs görs av kursledaren.

Beslut om tillgodoräknande av svensk eller utländsk utbildning eller annan verksamhet inom ett ämne på forskarnivå (annat än obligatorisk kurs) fattas av huvudhandledare eller examinator.

- Vetenskapsrådets egna kurser ges alltid det antal högskolepoäng som anges i kursplanen
- Analogt gäller för kurser anordnade vid andra lärosäten

5.4 Riktlinjer gällande poäng för utbildningsmoment

Vetenskapsrådets riktlinjer

Kommittén för utbildning på forskarnivå har fastställt riktlinjer som rekommendation för hur poäng ska fördelas vid andra aktiviteter än kurser inom utbildningen på forskarnivå.Handledaren kan bedöma att ett moment eventuellt ska ges högre eller lägre poäng.

- Generellt bör en veckas heltidsdeltagande/heltidsarbete värderas med 1.5 högskolepoäng oberoende av typ av aktivitet
- Egen presentation med poster eller muntligt framförande på kongress/konferens ger 1.5 högskolepoäng, vilket inkluderar förberedelser
- Enbart deltagande vid kongress ger vanligtvis 0 högskolepoäng
- Kursliknande kongress kan rapporteras som kurs av handledaren och ge poäng i förhållande till faktisk tid
- Deltagande vid seminarium 1-2 timmar per vecka, ca 20 - 40 timmar per termin ger 0.5 högskolepoäng/termin
- Deltagande vid halvtidsseminarium, licentiatseminarium eller disputation kan ge högst 0,25 högskolepoäng per gång, dock får högst 2,5 högskolepoäng ges för denna typ av aktivitet
- Egen presentation vid seminarium ger 0.5 högskolepoäng

5.5 Examinator

Vetenskapsrådets riktlinjer

Varje doktorand ska ha en särskilt utsedd examinator. Examinatorn ska medverka vid årlig uppföljning av den individuella studieplanen. Examinator kan, för doktorand, examinera moment i utbildning på forskarnivå som leds av person som saknar examinationsrätt vid Uppsala universitetet. Examinatorn kan även vara ett stöd för doktoranden i diskussioner kring den teoretiska delen av utbildning och examinationen.

- Examinator ska vara lägst docent,
- anställd vid Uppsala universitet,
- verksam vid den institution där doktoranden är registrerad
- Examinator och handledare ska vara oberoende personer
- Examinator kan vara ordförande vid disputation men examinator kan aldrig ingå i betygsnämnden

5.6 Forskningsetik, fusk och plagiat

Det är en kvalitets- och en rättssäkerhetsfråga att vetenskapsområdet har tydliga anvisningar, både för att förebygga fusk och för att hantera de misstankar om fusk som uppkommer.

Alla handledare och doktorander ska ha kännedom om det regelverk som gäller för forskning. En rekommendation är att hålla sig uppdaterad genom att besöka CODEX <http://codex.vr.se/>. Codex är ett samarbete mellan VR (Vetenskapsrådet) och Uppsala universitet och innehåller förutom regler och riktlinjer som rör forskning även aktuell diskussion kring forskningsetiska frågor.

Där så är behövligt ska etiska tillstånd finnas. *”1 januari 2004 infördes Lag (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor. Lagen är bl.a. tillämplig på forskning som innebär ett fysiskt ingrepp på en forskningsperson eller utförs enligt en metod som syftar till att påverka forskningspersonen fysiskt eller psykiskt, samt studier på till enskilda personer härledbart biologiskt material. ... Det är straffbart att utföra forskning som omfattas av denna lag utan att godkännande finns” (Citat från CODEX hemsida).* Tillståndsprövning för studier lokaliserade i Uppsala med omnejd görs normalt av Regionala etikprövningsnämnden i Uppsala.

Etisk prövning av djurförsök är obligatoriskt i Sverige. Regelverk kring djurhållning och försök finns framförallt i djurskyddsförordningen och djurskyddslagen samt 2Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om försöksdjur”, SJVFS 2012:26. Tillståndsprövning sker i någon av de sju djurförsöksetiska nämnder i landet vars sekretariat är placerade vid domstolar (se CODEX hemsida).

Misstankar om fusk i samband med att doktorander deltar i kurser anordnade vid Uppsala universitet ska hanteras i enlighet med ”Rutin för hantering av misstanke om vilseledande vid examination”, UFV2013/1411.

5.6.1 Plagiatkontroll av avhandlingar

Från och med den 24 januari 2017 ska plagiatkontroll göras av alla avhandlingar inom vetenskapsområdet för medicin och farmaci. Plagiatkontroll av avhandlingar är ett viktigt led i att säkerställa kvaliteten i avhandlingar vid vetenskapsområdet för medicin och farmaci.

Plagiatgranskningen ska göras av avhandlingens sk k kapp, eller ramberättelse. Kommittén för utbildning på forskarnivå beslutar om huruvida doktoranden får gå vidare till tryckning och spikning efter att betygsnämnden har genomfört sin förhandsgranskning. Kommittén beslutar i samband med detta även att plagiatgranskning ska göras.

Ansvaret för plagiatkontrollen vilar på huvudhandledare och doktorand. Institutionen ska säkerställa att plagiatkontrollen dokumenteras och diarieförs och att den finns tillgänglig vid eventuell uppföljning och uppvärdering.

5.7 Jäv

Regler om jäv finns intagna i 11 och 12 §§ förvaltningslagen (1986:223). Dessa bestämmelser garanterar att myndigheten, dvs Uppsala universitet, i det enskilda fallet har en sådan sammansättning att dess opartiskhet inte kan ifrågasättas. Tolkningar och tillämpningar av reglerna finns i skriften ”Jävsregler inom universitetets verksamhetsområde” vidare finns ytterligare tolkningar i vetenskapsrådets ”Jävspolicy”.

Vetenskapsområdets riktlinje

Förutom sakägar-, intresse- eller släktskapsjäv gäller att:

- Jäv föreligger vid vetenskapligt samarbete och samproduktion som ägt rum under senaste 5-årsperioden
- En gemensam artikel är tillräckligt för att räknas som samproduktion
- Jäv kan föreligga även om mer än fem år förlöpt om ett nära eller omfattande samarbete förekommit
- Doktorand- och handledarförhållande bedöms som jäv oavsett hur lång tid tillbaka samarbetet ägt rum
- Undantag från 5-årsregeln kan göras vid samarbete i form av multicenterstudier, vilket bedöms från fall till fall

5.8 Överklagande

12 kap 2 § HF - Till Överklagandenämnden för högskolan får följande beslut av en högskola överklagas:

...

3. beslut om tillgodoräknande av utbildning eller yrkesverksamhet,
4. avslag på en students begäran om befrielse från ett obligatoriskt utbildningsmoment,
5. beslut att dra in resurser för en doktorands utbildning enligt 6 kap. 30 § och beslut att en doktorand inte ska få tillbaka resurserna enligt 6 kap. 31 §,

6 Fordringar för licentiat- och doktorsexamen

6.1 Fordringar för licentiatexamen

Examensordning SFS 2006:1053 Bilaga 2

Licentiatexamen uppnås antingen efter att doktoranden fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå, eller efter att doktoranden fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som ska avslutas med doktorsexamen, om högskolan beslutar att en sådan examen ska ges vid högskolan.

Mål

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling

Vetenskaplig uppsats

För licentiatexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.

Övrigt

För licentiatexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

6.2 Fordringar för doktorsexamen

Examensordning SFS 2006:1053 Bilaga 2

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå.

Mål

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)

För doktorsexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.

Övrigt

För doktorsexamen med en viss inriktning ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

6.3 Fordringar för licentiat- och doktorsexamen vid vetenskapsområdet för medicin och farmaci

Vetenskapsområdets riktlinjer

Omfattningen av kurser och andra moment ska motsvara minst 30 högskolepoäng för doktorsexamen och minst 15 högskolepoäng för licentiatexamen. För både doktorsexamen och licentiatexamen krävs att samtliga obligatoriska kurser på forskarnivå fullgjorts och godkänts. För doktorsexamen gäller att, förutom obligatoriska kurser, även obligatoriska moment ska vara fullgjorda, se nedan.

Obligatoriska kurser

1. Introduktion till utbildning på forskarnivå, (Introduction to Doctoral Studies, 1,5 hp)
(Kursen är webbaserad och krävs för tillträde till övriga kurser)
2. Introduktion till vetenskaplig forskning, 9 hp

Obligatoriska kurser är också, om projektet så kräver

- Försöksdjurskunskap (Laboratory Animal Science, 3 hp, alternativt teoridel 1,5 hp)
- Strålskyddskurs (Radiation Science). *Se vetenskapsområdets riktlinjer gällande poäng för utbildningsmoment, ovan.*

I stället för kurs 2 kan kurserna 3-5 väljas.

3. Forskningsetik och vetenskapsteori, (Research Ethics and Philosophy of Science, 2 hp)
4. Vetenskaplig presentation, (Scientific Presentation, 2 hp)
5. Introduktionskurs i biostatistik, (Introduction to Biostatistics, 3 hp)

Obligatoriska moment

- Minst en egen presentation (föredrag eller poster) vid en internationell konferens (1,5 hp) ska ingå
- Halvtidsseminarium alternativt licentiatseminarium är obligatoriskt för doktorsexamen

Kurser av särskilt behov för avhandlingsämnet bör motsvara minst 3,5 högskolepoäng.

De resterande högskolepoängen kan bestå av teorikurser, metodkurser och litteraturkurser, deltagande och presentationer i seminarier, presentationer vid kongresser etc.

7 Licentiatseminarium

Universitetets gemensamma riktlinjer

Områdesnämnd, fakultetsnämnd eller organ gemensamt för en fakultet eller ett vetenskapsområde med ansvar för utbildning på forskarnivå beslutar om formerna för licentiatseminarium inom respektive område.

Vetenskapsområdets riktlinjer

Vid vetenskapsområdet för medicin och farmaci gäller att för licentiatseminarium ska samtliga obligatoriska kurser vara godkända och den totala kurspoängen ska uppgå till minst 15 högskolepoäng.

Doktorand som är antagen till utbildning som avslutas med doktorsexamen och som vill fortsätta sina studier till doktorsexamen ska, till anmälan om licentiatseminarium bifoga en forskningsplan, om högst 3 sidor, för den fortsatta tiden.

Examinationen består av ett seminarium givet av doktoranden och en offentlig diskussion ledd av betygsnämndens ordförande. Betyget godkänd eller underkänd ges efter överläggning inom betygsnämnden. Handledare får delta i överläggningarna men inte närvara vid beslutet.

Farmaceutiska fakultetens licentiatavhandlingar ska, innan de görs tillgängliga på institutionen, förses med ett nummer ur serien Faculty of Pharmacy, Uppsala University. Nummer erhålls av Institutionen för farmaci.

7.1 Licentiatanmälan

Vetenskapsområdets riktlinjer

Licentiatanmälan görs via e-formulär på vetenskapsområdets hemsida. För att anmälan ska behandlas i kommittén för utbildning på forskarnivå ska formuläret vara korrekt ifyllt och anmälan godkänd av huvudhandledare och prefekt eller av prefekt utsedd person, med ansvar för utbildning på forskarnivå, vid institutionen.

Licentiatanmälan ska omfatta:

- Licentiatavhandlingens titel
- Datum för seminarium
- Förslag till betygsnämnd
- Ordförande vid seminariet
- Samtliga handledare
- Examinator

Bilagor:

1. Respondentens korta sammanfattning av licentiatavhandlingen med lista över ingående delarbeten
2. Handledarens utlåtande angående doktorandens insats och avhandlingens nyhetsvärde
3. Rapportkort för intern fördelning av kvalitetsmedel
4. Registerutdrag ur UPPDOK
5. De i licentiatavhandlingen ingående delarbetena

7.1.1 Samråd vid licentiatanmälan

Vetenskapsområdets riktlinjer

I samband med att anmälan färdigställs ska ett samråd kring val av ledamöter i betygsnämnden hållas. Vid samrådet tas bland annat följande punkter upp:

- Sammansättning av betygsnämnd
- Frågor om jäv
- Ingående delarbeten, varje delarbets publiceringsstatus och huruvida varje delarbete, som ingår i föreliggande avhandling, har ingått eller kommer att ingå i avhandling för annan doktorand

7.2 Tidplan för licentiatseminarium

Vetenskapsområdets riktlinjer

Anmälan om licentiatseminarium ska skickas till kommittén för utbildning på forskarnivå så att den kan behandlas vid ett sammanträde senast 6 veckor före det planerade datumet för seminariet. Tid behöver inte bokas i disputationskalendern.

7.3 Licentiatavhandling

Vetenskapsområdets riktlinjer

Licentiatavhandlingen kan vara en sammanläggningsavhandling bestående av en ramberättelse (kappa) och en eller flera artiklar/manus eller en monografi. Avhandlingen kopieras enligt institutionens anvisningar och ska finnas tillgänglig vid institutionen senast två veckor före planerad examination.

7.3.1 Tillgänglighetstid för licentiatavhandling

Universitetets gemensamma riktlinjer

För licentiatuppsats gäller motsvarande tillgänglighetstid inför licentiatseminarium som för doktorsavhandling. Då antagning skett med licentiatexamen som slutmål ska digital publicering av spikblad ske.

7.4 Betygsnämnd vid licentiatseminarium

Vetenskapsområdets riktlinjer

Betygsnämnden vid licentiatseminarium ska bestå av tre ledamöter, varav minst två ska vara docenter eller ha motsvarande docentkompetens. Högst en ledamot får komma från den egna institutionen (med den egna institutionen menas den eller de institutioner där respondent eller någon handledare är verksam).

7.4.1 Ordförande vid licentiatseminarium

Vetenskapsrådets riktlinjer

En av ledamöterna i betygsnämnden utses till ordförande.

7.4.2 Riktlinjer för betygsnämnd vid licentiatseminarium

Vetenskapsrådets riktlinjer

Avhandlingsarbetet kan vara ett lagarbete men en egen självständig insats från doktoranden ska vara klart urskiljbar. Avhandlingen kan vara en monografi eller bestå av flera delarbeten. Varje ingående delarbete ska vara publicerat eller bedöms kunna publiceras i en tidskrift med peer review-granskning. Avhandlingens väsentliga fel och förtjänster ska framföras av betygsnämnden vid seminariet. Följande frågor kan belysas:

1. *Ämnesval och problemställningar*

- Är ämnesvalet originellt? Vad är anledningen att det ej förut bearbetats (t. ex. en ny idé, förutsättningar har tidigare saknats, respondenten har haft tillgång till ett unikt material eller en originell teknik osv.)?
- Om ämnet tidigare bearbetats, vad är då anledning till att det tagits upp av författaren? (Har utvecklingen inom ämnesområdet givit anledning förmoda att tidigare resultat ej längre är hållbara; har nya tekniska metoder gjort det sannolikt att problemställningarna kunnat fördjupas osv.)?

2. *Litteraturöversikt*

- Är urvalet av de refererade arbetena adekvat och ger det en riktig bild av forskningens läge inom det av författaren bearbetade fältet?
- Innehåller avhandlingen en kritisk analys av de refererade arbetena?

3. *Materialet*

- Är det undersökta materialet respektive kontrollmaterialet ändamålsenligt utvalt och av tillräcklig storleksordning?

4. *Undersöknings- och bearbetningsmetoder*

- Är de konventionella, originella, mångskiftande, väl kontrollerade med hänsynstagande till möjliga felkällor och väl avpassade för frågeställningen?

5. *Resultat och slutsatser*

- Är de erhållna resultaten av intresse och har de något nyhetsvärde?
- Är de slutsatser författaren dragit logiska?
- Har författaren dragit varken fler eller färre slutsatser än vad resultat och material tillåta?
- Visar författaren i den sammanfattande diskussionen prov på vetenskaplig stringens?

6. *Den formella presentationen*

- Är avhandlingen väl disponerad?
- Hur är den språkliga formen?
- Är försök, analyser, undersökningar och resultat presenterade på ett klart och överskådligt sätt?
- Är tabeller och figurer väl disponerade och förklarade?

7. *Allmän sammanfattning*

- Är disputandens insats av sådan omfattning och kvalitet, som man bör förvänta sig av en 2-årig licentiandutbildning?
- Kan man urskilja respondentens egen insats i ett eventuellt lagarbete?
- Vilken negativ kritik kan riktas mot avhandlingen?
- Vari ligger avhandlingens huvudsakliga förtjänster (originalitet, vetenskaplig fantasi, metodologiska nyheter, resultatens nyhetsvärde etc.)?

8 Disputation

6 kap 33§ HF - Av examensbeskrivningen för doktorsexamen och konstnärlig doktorsexamen framgår att det för dessa examina krävs bland annat en godkänd doktorsavhandling.

Doktorsavhandlingen ska ha försvarats muntligen vid en offentlig disputation. Vid disputationen ska det finnas en opponent. (2010:1064)

6 kap 34§ HF - Vid betygsättning av doktorsavhandling ska minst en person delta som inte är verksam vid den högskola där doktoranden examineras. Förordning (2010:1064)

6 kap. 35§ HF - Högskolan får meddela föreskrifter om det betygssystem som ska användas och om disputationen och betygsättningen i övrigt. Förordning (2010:1064)

Universitetets gemensamma riktlinjer

Rektor har beslutat att delegera rätten att besluta om tid och plats för disputation till ordförande i områdesnämnd eller fakultetsnämnd med övergripande ansvar för utbildning på forskarnivå inom ett område. Tillkännagivandet av detta beslut ska ske minst tre veckor före disputation.

Disputation och licentiatseminarium får äga rum under terminstid samt under sommaruppehållet med undantag för perioden 15 juni t.o.m. 15 augusti.

8.1 Boka tid för disputation i disputationskalendern

Vetenskapsområdets riktlinjer

Tid för disputation ska bokas i disputationskalendern.

8.2 Disputationsanmälan

Vetenskapsområdets riktlinjer

Disputationsanmälan görs via e-formulär på vetenskapsområdets hemsida. För att anmälan ska behandlas i kommittén för utbildning på forskarnivå ska formuläret vara korrekt ifyllt och anmälan godkänd av huvudhandledare och prefekt eller av prefekt utsedd person, med ansvar för utbildning på forskarnivå, vid institutionen.

Disputationsanmälan ska omfatta:

- Avhandlingens titel
- Disputationsdatum
- Förslag till opponent
- Förslag till betygsnämnd

- Ordförande vid disputationsakten
- Samtliga handledare
- Examinator

Bilagor:

1. Respondentens korta sammanfattning av avhandlingen med lista över ingående delarbeten
2. Handledarens utlåtande angående doktorandens insats och avhandlingens nyhetsvärde
3. Rapportkort för intern fördelning av medel
4. Registerutdrag ur UPPDOK
5. De i avhandlingen ingående delarbetena

Delarbeten ska vid anmälan vara publicerade artiklar eller manuskript. Manuskript ska vara färdigt för submission med färdiga tabeller och figurer.

8.2.1 Samråd vid disputationsanmälan

Vetenskapsområdets riktlinjer

I samband med att anmälan till disputation färdigställs ska ett samråd kring bland annat val av ledamöter och jävsfrågor hållas. Vid samrådet tas bland annat följande punkter upp:

- Val av opponent
- Sammansättning av betygsnämnd
- Frågor om jäv
- Ingående delarbeten, varje delarbets publiceringsstatus och huruvida varje delarbete, som ingår i föreliggande avhandling, har ingått eller kommer att ingå i avhandling för annan doktorand

8.3 Tidplan för disputationsanmälan

Vetenskapsområdets riktlinjer

Disputationsanmälan ska skickas in till kommittén för utbildning på forskarnivå 11 dagar innan det mötet i kommittén för utbildning på forskarnivå som ligger minst 12 veckor innan disputationsdatumet.

8.4 Doktorsavhandling

Vetenskapsområdets riktlinjer

Doktorsavhandlingen kan vara en sammanläggningsavhandling bestående av en ramberättelse (kappa) och en eller flera artiklar/manus eller en monografi. Avhandlingens kvalitet och omfattning ska motsvara förväntat resultat av fyra års heltidsstudier.

Följande riktlinjer gäller för **delarbeten**:

- Då respondenten är förstaförfattare på färre än hälften av de delarbeten som ingår i avhandlingen ska detta åtföljas av en motivering, vid anmälan om disputation.
- Antalet delarbeten i en avhandling är inte reglerat. Totalt ska respondentens arbetsinsats, räknat över de ingående delarbetena, motsvara fyra års nettostudietid.
- Varje enskilt delarbete får ingå i maximalt två avhandlingar. Om särskilda skäl föreligger kan undantag medges. Motivering till undantag ska då bifogas anmälan om disputation.
- Varje ingående delarbete ska vara publicerat eller bedöms kunna publiceras i en tidskrift med peer review-granskning.

Typ av delarbete som kan ingå i en avhandling:

• Originalartikel	ja
• Protokollartikel	ja
• Multicenterstudie	ja
• Review-artikel	nej
• ”Letter to the editor”	nej
• Editorial	nej
• Bokkapitel	nej

Arbeten publicerade före antagningsdatum

Arbete, publicerat före antagningsdatum för doktorand, kan ingå i avhandling efter särskild motivering.

- Högst en artikel
- Ämnet ska vara väl avpassat till avhandlingens helhet
- Artikeln ska vara publicerad högst ett år (12 månader) före antagningsdatum
- Anställningsform under arbetet med artikeln ska anges
- Doktorandens insats ska vara tydligt angiven i motiveringen
- Den totala studietiden på fyra år (två år för licentiat) påverkas inte
- Individuell studieplan för doktorand antagen efter 2015-03-24 ska innehålla information om att avhandling ska omfatta artikel publicerad före antagningsdatum, om så är fallet

Ändringar i manus och avhandling mellan förhandsgranskning och disputation

- Ändringar i manuskript kan göras ända till instruktioner från avhandlingsproduktion sätter gränser
- Om manuskript vari ändringar ska göras utgör en väsentlig del av avhandlingen och ändringen i manuskriptet är av sådan omfattning att den väsentligt påverkar manuskriptet ska ärendet handläggas i kommittén för utbildning på forskarnivå
- Om delarbete tas bort eller läggs till ska ärendet handläggas i kommittén för utbildning på forskarnivå

8.4.1 Publicering och tillgänglighet av doktorsavhandling

Universitetets gemensamma riktlinjer

Doktorsavhandlingen ska under minst tre veckor före disputationen finnas tillgänglig på universitetsbiblioteket i det antal exemplar som behövs för att möjliggöra en tillfredsställande granskning av avhandlingen före disputationen. Perioden 15 juni t.o.m. 15 augusti får inte räknas in i tillgänglighetstiden. Avhandlingen ska också sändas till varje institution inom landet med forskning och utbildning på forskarnivå inom det vetenskapsområde som ämnet för avhandlingen tillhör, så att den där finns tillgänglig minst två veckor före disputationen. Förkortad tillgänglighetstid för den fullständiga tryckta doktorsavhandlingen och den digitala versionen av spikblad och ramberättelse får medges av dekanus eller organ ovanför institutionsnivå endast om det finns synnerliga skäl.

Publicering av avhandling liksom tryckning och distribution av densamma ska ske på sådant sätt att nettostudietiden på fyra år för doktorsexamen och två år för licentiatexamen kan upprätthållas. Den fördröjning av publicering som kan bli aktuell i frågor om patent får inte leda till att det blir omöjligt att upprätthålla normal nettostudietid.

Spikning av doktorsavhandling

Enligt beslut 2002-05-14 (UFV 2002/779), ska alla spikblad samt ramberättelsen för sammanläggningsavhandlingar publiceras digitalt i universitetets avhandlingsdatabas. Information om den digitala versionen av spikblad och ramberättelse bör spridas inom och utom landet.

Ur Universitetsbibliotekets sida för Avhandlingsproduktion

Spikning innebär att doktoranden offentliggör ett sammandrag av avhandlingen (abstract) tillsammans med uppgifter om själva disputationen. Spikningen är nödvändig för att få disputeras. Med elektronisk spikning menas att spikningsuppgifterna – abstract samt tid och plats för disputation – publiceras på universitetets webbplats.

Elektronisk spikning, som är den obligatoriska spikningen, sker i två steg.

1. Spikningsuppgifter registreras i [DiVA](#).
2. Minst 10 tryckta exemplar av avhandling ska lämnas till vaktmästeriet (Post och leverans) på Carolina Rediviva och ett spikningskvitto ska signeras. (Observera att antalet ex du ska lämna vid spikningen varierar mellan olika institutioner.)

Vetenskapsområdets riktlinje

Alla avhandlingar vid vetenskapsområdet för medicin och farmaci, Uppsala universitet ska färdigställas i universitetets avhandlingsmall. Kontakta Universitetsbibliotekets enhet för Avhandlingsproduktion <https://mp.uu.se/web/info/forska/avhandling>

Tryckupplaga och digital publicering av ramberättelse. Enligt beslut i fakultetsnämnden 2002-06-07 gäller nedanstående för avhandlingar spikade från och med 2003-01-01:

- Ramberättelsen i sammanläggningsavhandlingar ska publiceras digitalt vid Uppsala universitetets webbplats, enligt Rektors beslut

- Minst 80 exemplar av den fullständiga sammanläggningsavhandlingen (ramberättelsen plus ingående delarbeten) ska tryckas för distribution till betygsnämnd, opponent, fakulteten samt till nationella och internationella institutioner i enlighet med institutionens sändlista
- Institutionen ska distribuera den fullständiga tryckta avhandlingen och har ansvaret för upprättande av aktuella sändlistor för den tryckta avhandlingen
- Institutionen ska upprätta e-postlistor för nationell och internationell spridning av information om den digitalt publicerade ramberättelsen
- Storleken av försäljningsupplagan som ska tryckas till Acta Universitatis Upsaliensis bestäms av dess redaktion i särskild ordning

8.5 Opponent

Vetenskapsrådets riktlinje

Opponenten ska vara en vetenskapligt väl meriterad person med kännedom om respondentens forskningsfält.

Arvode: 12 000kr. Utbetalningen ombesörjes av institutionen.

8.6 Betygsnämnd vid disputation

Universitetets gemensamma riktlinjer

Betyg för en doktorsavhandling ska beslutas av en betygsnämnd som utses särskilt för varje enskild avhandling. En betygsnämnd ska bestå av tre eller fem ledamöter och flertalet ska hämtas utanför den institution doktoranden tillhör. Den som har varit handledare för doktoranden får inte ingå i nämnden.

Vetenskapsrådets riktlinjer

Betygsnämnd vid disputation för doktorexamen kan bestå av tre eller fem ledamöter. Samtliga ledamöter i betygsnämnden ska sakna anknytning till avhandlingsarbetet. Samtliga ledamöter ska ha en vetenskaplig kompetens motsvarande docent. I disputationsanmälan ska varje förslag till ledamot i betygsnämnden åtföljas av en kort motivering.

Om betygsnämnden omfattar tre ledamöter hämtas högst en från den egna institutionen (med den egna institutionen menas den eller de institutioner där respondent eller någon handledare är verksam) och minst en extern ledamot från annat lärosäte eller annan organisation utanför Uppsala universitet.

Om betygsnämnden omfattar fem ledamöter hämtas högst två från den egna institutionen och minst en från annat lärosäte eller annan organisation utanför Uppsala universitet. Vid fem ledamöter kan en ledamot tillåtas som inte uppfyller kravet på docentkompetens, den unika kompetens som sådan ledamot tillför betygsnämnden ska då särskilt motiveras.

8.6.1 Ordförande vid disputationsakten

Vetenskapsrådets riktlinjer

Disputationsakten leds av en ordförande. Ordföranden kan vara en av ledamöterna i betygsnämnden men kan även vara en person utsedd att endast vara ordförande vid disputationsakten och ska då vara en vetenskapligt väl meriterad person. I det senare fallet får ordföranden inte delta i betygsnämndens överläggningar eller beslut. Examinator kan vara ordförande. Handledare eller annan person med direkt koppling till respondentens avhandlingsarbete kan inte vara ordförande.

8.6.2 Riktlinjer för opponent och betygsnämnd vid disputation

Vetenskapsrådets riktlinjer

Avhandlingsarbetet kan vara ett lagarbete men en egen självständig insats från doktoranden ska vara klart urskiljbar. Avhandlingen kan vara en monografi eller bestå av flera delarbeten. Varje ingående delarbete ska vara publicerat eller bedöms kunna publiceras i en tidskrift med peer review-granskning. Avhandlingens väsentliga fel och förtjänster ska framföras av opponenter och betygsnämnden vid disputationen. Följande frågor bör belysas:

1. Ämnesval och problemställningar

- Är ämnesvalet originellt? Vad är anledningen att det ej förut bearbetats (t. ex. en ny idé, förutsättningar har tidigare saknats, respondenten har haft tillgång till ett unikt material eller en originell teknik osv.)?
- Om ämnet tidigare bearbetats, vad är då anledning till att det tagits upp av författaren? (Har utvecklingen inom ämnesområdet givit anledning förmoda att tidigare resultat ej längre är hållbara; har nya tekniska metoder gjort det sannolikt att problemställningarna kunnat fördjupas osv.)?

2. Litteraturoversikt

- Är urvalet av de refererade arbetena adekvat och ger det en riktig bild av forskningens läge inom det av författaren bearbetade fältet?
- Innehåller avhandlingen en kritisk analys av de refererade arbetena?

3. Materialet

- Är det undersökta materialet respektive kontrollmaterialet ändamålsenligt urvalt och av tillräcklig storleksordning?

4. Undersöknings- och bearbetningsmetoder

- Är de konventionella, originella, mångskiftande, väl kontrollerade med hänsynstagande till möjliga felkällor och väl avpassade för frågeställningen?

5. Resultat och slutsatser

- Är de erhållna resultaten av intresse och har de något nyhetsvärde?
- Är de slutsatser författaren dragit logiska?
- Har författaren dragit varken fler eller färre slutsatser än vad resultat och material tillåter?
- Visar författaren i den sammanfattande diskussionen prov på vetenskaplig stringens?

6. Den formella presentationen

- Är avhandlingen väl disponerad?
- Hur är den språkliga formen?

- Är försök, analyser, undersökningar och resultat presenterade på ett klart och överskådligt sätt?
 - Är tabeller och figurer väl disponerade och förklarade?
7. *Allmän sammanfattning*
- Är disputandens insats av sådan omfattning och kvalitet, som man bör förvänta sig av en 4-årig doktorsutbildning?
 - Kan man urskilja disputandens egen insats i ett eventuellt lagarbete?
 - Vilken negativ kritik kan riktas mot avhandlingen?
 - Vari ligger avhandlingens huvudsakliga förtjänster (originalitet, vetenskaplig fantasi, metodologiska nyheter, resultatens nyhetsvärde etc.)?

8.7 Förhandsgranskning

Vetenskapsområdets riktlinjer

Obligatorisk förhandsgranskning av alla avhandlingar vid vetenskapsområdet för medicin och farmaci har införts för disputationer efter 2014-01-01, enligt beslut i områdesnämnden 2013-06-13.

Förhandsgranskningen utförs av den av kommittén för utbildning på forskarnivå utsedda betygsnämnden. En av ledamöterna ska utses till samordnare vid förhandsgranskningen. Handledare kan lämna förslag till samordnare. Samordnare ska inte vara verksam vid samma institution som respondent eller någon av handledarna. Kommittén för utbildning på forskarnivå beslutar om samordnare för förhandsgranskningen.

Betygsnämnden har 10 arbetsdagar på sig från det uppdraget beslutats och meddelats av kommittén för utbildning på forskarnivå.

Handledaren har det yttersta ansvaret för att förhandsgranskningen kommer in i tid för beslut.

Då protokoll från förhandsgranskning inkommit kan disputationsanmälan åter tas upp för beslut av ordförande eller vid kommitténs nästkommande möte.

Om beslutet är negativt får nytt disputationsdatum inte ligga närmare än 3 månader från det först angivna datumet.

Förhandsgranskningen omfattar de i avhandlingen ingående delarbetena. Vid förhandsgranskningen används ”Instruktioner för betygsnämndens förhandsgranskning” och ”Protokoll för betygsnämndens förhandsgranskning”. Betygsnämndsledamöter får instruktionerna i samband med information om att förhandsgranskning ska ske. Protokollsmallen skickas till samordnaren vid förhandsgranskningen. Samordnaren bekräftar resultatet av förhandsgranskningen med sin signatur och sänder protokollet till kansliet för medicin och farmaci.

8.8 Disputationsakten

Vetenskapsområdets riktlinjer

Disputationsakten ska hållas vid Uppsala universitet. Kommittén för utbildning på forskarnivå kan besluta att disputation får hållas på annan ort.

Beskrivning nedan av akten är fritt efter exempel från Universitets- och högskolerådets hemsida.

- Disputationen leds av en ordförande
- Ordföranden inleder disputationsakten, redogör för ordningen vid disputationen samt presenterar respondent, titel på avhandling, opponent och ledamöterna i betygsnämnden
- Respondenten får tillfälle att redogöra för korrigeringar och rättelser i avhandlingen
- Opponenten och/eller respondenten ger en översikt över forskningsområdet, en sammanfattning av avhandlingens innehåll och dess nyhetsvärde
- Opponent gör en genomgång av avhandlingen med diskussioner och frågor av olika karaktär till respondenten, respondenten försvarar sin avhandling genom att besvara frågorna
- Betygsnämnd ställer kompletterande frågor till respondenten
- Publiken inbjuds att ställa frågor till respondenten
- Ordföranden avslutar disputationsakten
- Betygsnämnden sammanträder

8.9 Åtgärder vid förfall

Vetenskapsområdets riktlinjer

Följande regler gäller:

Då opponent eller betygsnämndsledamot förvarnar om förhinder före disputationen

- Skriftlig anhållan med förslag till ny opponent eller ledamot skickas till sekreterare i kommittén för utbildning på forskarnivå. Samråd sker. Ordförandebeslut tas snarast möjligt
- Då ordförandebeslut inte hinner tas före disputationen kontaktas ordföranden eller vice ordföranden för muntligt besked. Om ordföranden eller vice ordföranden inte kan nå kontaktas någon av de övriga ordinarie ledamöterna i kommittén för utbildning på forskarnivå. Sekreterare i kommittén för utbildning på forskarnivå meddelas

Vid frånvaro på disputationsdagen

1. Ordföranden undersöker först om den som uteblivit är försenad. Ifall den försenade kan komma kan disputationen skjutas upp någon timme. (Förmiddagsdisputation kan inte förläggas till eftermiddagen utan att man kontrollerar att tiden är ledig.) Kontakta sekreterare för utbildning på forskarnivå

2. Om betygsnämndsledamot inte kommer undersöker disputationens ordförande om en ersättare finns tillgänglig vid disputationen. I det fall en extra betygsnämndsledamot finns angiven i respondentens anmälan om disputation, bör hen tillfrågas. Reglerna för betygsnämndens sammansättning ska beaktas. Kontakter tas enligt punkt 1 ovan
3. Om opponenter uteblir undersöker disputationens ordförande om en betygsnämndsledamot kan överta opponenterens uppdrag. Ersättare i betygsnämnden ska då utses enligt reglerna för betygsnämndens sammansättning. Kontakter tas enligt punkt 1 ovan
4. Om ordförande, som inte ingår i betygsnämnden, uteblir tillfrågas en betygsnämndsledamot att även iträda rollen som ordförande
5. Om disputationen måste skjutas upp ska ny tid bokas i disputationskalendern och meddelas kommittén för utbildning på forskarnivå för beslut

8.10 Betygsnämndens överläggning och protokoll

8.10.1 Betygsnämndens överläggning

Universitetets gemensamma riktlinjer

Nämnden ska utse ordförande inom sig. Opponenten har rätt att vara närvarande under sammanträdet med betygsnämnden och delta i överläggningarna men inte i besluten. Detsamma gäller handledaren. Betygsnämnden är beslutsför då alla ledamöter är närvarande. Som nämndens beslut ska den mening gälla som de flesta enar sig om. Nämnden ska avgöra om beslutet ska motiveras och om reservation ska redovisas.

Vetenskapsrådets riktlinje och förtydligande

Betygsnämndens sammanträde:

- Handledare redogör för doktorandens arbete i närvaro av betygsnämnd och opponent, handledare lämnar rummet
- Överläggningar sker i närvaro av betygsnämnd och opponent, opponent lämnar rummet
- Ytterligare överläggning och beslut sker i närvaro av endast betygsnämnd

Disputationens ordförande, i det fall hen inte är ledamot i betygsnämnden, och respondentens examinator får inte närvara eller delta varken vid betygsnämndens överläggning eller i dess beslut.

8.10.2 Protokoll från betygsnämndens sammanträde

Vetenskapsrådets riktlinje

Protokoll enligt mall upprättas vid betygsnämndens beslut och originalet sänds till kansliet för medicin och farmaci.

8.11 Fördelning av aktivitetspoäng (rapportkort)

Vetenskapsområdets riktlinje

Anvisningar nedan avser hur aktivitetspoängen ska fördelas vid uttagen examen samt hur eventuellt uppkomna tvister vid fördelning av poäng ska lösas. Fördelning av aktivitetspoäng gäller enbart institutioner vid vetenskapsområdet för medicin och farmaci, Uppsala universitet.

Samma fördelningsprincip gäller för disputation och licentiatseminarium.

Fördelningen av poäng ska återspegla institutionens insatser i utbildning på forskarnivå, se nedan. Poäng utgår endast under den tid den forskarstuderande är antagen till utbildning på forskarnivå och poäng sätts i relation till den totala tiden i utbildning på forskarnivå. För att full poäng ska utgå krävs att doktoranden varit registrerad vid institutionen i minst 36 månader. Aktivitetspoäng delas inte ut för doktorander som varit registrerade kortare tid än 18 månader. I övrigt gäller:

1. *Forskarutbildningen har utförts vid den institution inom vetenskapsområdet för medicin och farmaci där doktoranden är registrerad.*
 - Den berörda institutionen erhåller 100 procent av poängen
2. *Forskarutbildningen har utförts vid mer än en av områdets institutioner.*
 - Aktivitetspoängen ska fördelas mellan de berörda institutionerna. Poängfördelningen ska avspegla engagemang, handledning, socialt ansvar, forskningsaktivitet, m m och inte enbart utgöra ersättning för faktiska driftkostnader, laboratorieassistens, etc.
 - Vid delning av aktivitetspoäng kan mindre andel än 10 procent av poängen inte delas ut
 - I normalfallet erhåller den institution vid vilken doktoranden varit registrerad minst 50 procent av poängen
 - I samband med disputationsanmälan utarbetar huvudhandledaren förslag till fördelning av procent och redovisar detta för samtliga institutioner som har del i handledarskap i aktuellt avhandlingsarbete. Berörda prefekter ska godkänna fördelningen
 - Uppkommer tvist om fördelning av aktivitetspoäng beslutar ordföranden i kommittén för utbildning på forskarnivå i samråd med studierektorer vid farmaceutiska fakulteten samt studierektorerna för preklinisk och klinisk forskarutbildning vid medicinska fakulteten
3. *Forskarutbildningen har helt eller delvis genomgått vid institution/motsv. utanför Uppsala universitets vetenskapsområde för medicin och farmaci trots att doktoranden har varit registrerad vid någon av fakulteternas institutioner.*
 - För att poäng överhuvudtaget ska delas ut krävs att doktoranden varit verksam minst ett år vid den institution som gör anspråk på aktivitetspoäng och under denna tid bedrivit aktiv forskning
 - Ett års forskarutbildning vid berörd institution ger 25 procent, två år 50 procent, tre år 75 procent av poängen
 - För externa doktorander (till exempel industridoktorander, landstingsdoktorander) gäller att minst 15 procent ska utgå

9 Studiefinansiering

Universitetets gemensamma riktlinjer

Områdesnämnd eller fakultetsnämnd som tilldelats det övergripande ansvaret för utbildning på forskarnivå inom ett område har ett övergripande ansvar för doktoranden under hela utbildningstiden med avseende på finansiering, handledning och andra resurser. Ytterligare lokala föreskrifter finns i 3 § AFUU.

Den som anställs som doktorand kan enligt 7 kap. 36 § HF antas till utbildning på forskarnivå. Vid Uppsala universitet eftersträvas primärt doktorandanställning som studiefinansiering för studerande på forskarnivå.

Om särskilda skäl föreligger kan antagning ske med så kallad annan finansiering. Antagning beslutas i sådana fall av områdesnämnd, fakultetsnämnd eller av organ gemensamt för en fakultet eller ett vetenskapsområde. Rätten att besluta om antagning av doktorand med annan finansiering än anställning som doktorand får inte delegeras. Antagningen av doktorander med annan finansiering förutsätter noggrann prövning av att studiefinansieringen kan tryggas för hela studietiden. Skyldigheten att tillhandahålla finansiering för doktoranden och skyldigheten att hålla andra resurser för projektets fullbordade tillgängliga under utbildningstiden ska regleras i avtal eller annan för finansiären bindande handling mellan finansiären och den institution där doktoranden ska vara verksam. I avtalet bör även garantier ges för att doktorandprojektet skyddas från finansiärens interna omprioriteringar samt att tid för att genomföra en utbildning på forskarnivå kan avsättas i den dagliga verksamheten.

Annan finansiering i form av stipendier eller annan egen finansiering ska användas med återhållsamhet för utbildning på forskarnivå. Finansieringsnivån får inte i något fall understiga utbildningsbidraget* efter skatt. För att avgöra om finansieringen är tillräcklig för det kommande halvåret då finansieringen anges i annan valuta än svenska kronor, ska den valutakurs som gällde den 1 januari och 1 juli användas. Bedömningen ska göras två gånger om året och hänsyn tas till eventuell beskattning av de utfallande beloppen. Områdesnämnden/fakultetsnämnden, eller vid delegation institutionen, ansvarar för att vid behov komplettera finansieringen upp till den angivna nivån. Personalavdelningen svarar för föreskrifter i de delar som rör det praktiska handhavandet av kompletterande finansiering, samt frågor som rör försäkringar, uppehållstillstånd och i förekommande fall arbetstillstånd.

Skulle försörjningen för en doktorand med annan finansiering falla bort under studietiden ansvarar områdesnämnd eller fakultetsnämnd, eller vid delegation institutionen, för att försörjningen tryggas för den återstående studietiden. Om en doktorand som antagits med annan finansiering övergår till anställning som doktorand ska avräkning av studietid ske så att nettostudietiden om två respektive fyra års heltidsstudier vidmakthållas. Finansiering ska endast under de omständigheter som anges i 5 kap. 7§ HF utgå under längre tid än en nettostudietid om fyra år.

* doktorandstegen (**vetenskapsområdets riktlinje**)

Vetenskapsområdets riktlinje

Medel för annan finansiering; stipendium eller annan egen finansiering, ska vara medel erhållna i konkurrens.

9.1 Anställning som doktorand

Allmänna föreskrifter

5 kap 1 § HF - Högskolorna får ha särskilda anställningar för doktorander för att dessa skall genomföra sin utbildning på forskarnivå. Förordning (2006:1053).

Arbetsuppgifter

5 kap 2 § HF - Den som är anställd som doktorand ska främst ägna sig åt sin egen utbildning.

En anställd får dock i begränsad omfattning arbeta med utbildning, forskning, konstnärlig forskning och administration. Sådant arbete får, innan doktorsexamen eller konstnärlig doktorsexamen har avlagts, inte omfatta mer än 20 procent av full arbetstid. Förordning (2014:1012).

Anställning

5 kap 3 § HF - Bara den som antas eller redan har antagits till en utbildning på forskarnivå vid en högskola får anställas som doktorand. Förordning (2006:1053).

3 a § En anställning som doktorand skall avse arbete på heltid. Om en doktorand begär det, får anställningen avse arbete på deltid, dock lägst 50 procent av heltid. Förordning (2002:139).

5 kap 4 § HF - Den som har fått utbildningsbidrag för doktorander ska efter ansökan anställas som doktorand senast när det enligt den individuella studieplanen återstår en utbildningstid som motsvarar tre års utbildning på heltid till doktorsexamen eller konstnärlig doktorsexamen. Detta gäller dock inte om rektorn har beslutat att dra in doktorandens resurser enligt 6 kap. 30 § eller utbildningsbidraget enligt 14 § förordningen (1995:938) om utbildningsbidrag för doktorander. Förordning (2013:525).

5 kap 5 § HF - När en doktorand skall anställas i andra fall än som avses i 4 § skall avseende fästas vid förmågan att tillgodogöra sig utbildningen på forskarnivå. Vidare skall andra och tredje stycket gälla.

Om en doktorand skall anställas i samband med antagning till utbildningen, skall bestämmelserna i 7 kap. 41 § andra och tredje stycket om bestämmande av bedömningsgrunder och om hinder mot företräde tillämpas.

Högskolan skall genom annonsering eller ett därmed likvärdigt förfarande informera om den lediga anställningen, så att den som är intresserad av anställningen kan anmäla det till högskolan inom viss tid. Information behöver dock lämnas bara om en doktorand skall anställas i samband med antagning till utbildningen och om det av 7 kap. 37 § följer att information skall lämnas vid antagningen. Förordning (2006:1053).

5 kap 6 § HF - Anställning som doktorand sker genom beslut av rektor. Förordning (1998:80).

Vetenskapsområdets riktlinje

Doktorand med anställning som doktorand kan utföra undervisning upp till 40 timmar per termin. I den händelse utbildningsuppdraget överstiger detta (dock högst 20 %) ska den tid doktoranden ägnat åt undervisning kompenseras med motsvarande tid till utbildning på forskarnivå

9.2 Förlängning av studiefinansiering - Prolongation

5 kap 7 § HF - En anställning som doktorand ska gälla tills vidare, dock längst till en viss tidpunkt och aldrig för längre tid än ett år efter avlagd doktorsexamen eller konstnärlig doktorsexamen.

Den första anställningen får gälla högst ett år. Anställningen får förnyas med högst två år i taget.

En person får vara anställd som doktorand under sammanlagt högst åtta år. Den sammanlagda anställningstiden får dock inte vara längre än vad som motsvarar utbildning på forskarnivå på heltid under fyra år. Vid studier som ska avslutas med licentiatexamen eller konstnärlig licentiatexamen får den sammanlagda anställningstiden inte vara längre än vad som motsvarar utbildning på forskarnivå på heltid under två år. Från dessa tider ska avräkning göras för den studietid då doktoranden inte har varit anställd som doktorand.

Den sammanlagda anställningstiden får dock vara längre än vad som anges i tredje stycket, om det finns särskilda skäl. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, ledighet för tjänstgöring inom totalförsvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet. Förordning (2009:933).

Universitetets gemensamma riktlinjer

Såväl handledarna som doktoranden ansvarar för att vid behov föreslå nödvändiga förändringar i den individuella studieplanen för att avhandlingsarbetet ska kunna avslutas inom den maximala nettostudietiden. I de fall särskilda skäl i högskoleförordningens mening föreligger kan dock förlängning av anställning som doktorand medges.

Riktlinjer för förlängning av utbildningsbidrag och anställning som doktorand för doktorander med förtroendeuppdrag har fastställts i särskilt beslut 2014-02-04 (UFV 2014/72). Motsvarande möjlighet till förlängning omfattar även doktorand med annan finansiering än anställnings som doktorand eller utbildningsbidrag. Andra typer av ledigheter än de som regleras i högskoleförordningen ska endast i undantagsfall tillåtas. Vid längre planerade ledigheter, exempelvis föräldraledighet, ska doktorandens möjlighet att upprätthålla aktivitet i avhandlingsprojektet underlättas. Rekommendationerna i Uppsala universitets "Föräldrapolicy", (UFV 2005/119) gäller oavsett vilken finansiering doktoranden har.

10 Arbetsmiljö

Kommittén för utbildning på forskarnivå har, i samråd med medicinska och farmaceutiska doktorandråden, utarbetat detta åtgärdsprogram för doktorander med psykosociala eller fysiskt relaterade arbetsproblem som ett stöd för främst doktorander och handledare och hoppas härmed att allvarliga arbetsproblem så långt som möjligt kan undvikas.

Handledaren har en ansvarsroll men det kan upplevas svårt för många doktorander att kontakta sin handledare när det gäller problem som inte direkt rör forskningsprojektet. Varje doktorand har ett nätverk av personer som de kan vända sig till för att diskutera olika typer av funderingar och problem.

Nedan finns en lista med några kontaktpersoner

1. Forskarutbildningsansvarig vid doktorandens institution.
2. Studierektor för utbildningen på forskarnivå vid institutionen
3. Studierektor för utbildningen på forskarnivå vid farmaceutiska fakulteten (professor Anders Backlund), studierektorn för utbildningen på forskarnivå, medicinska fakulteten, klinisk inriktning (professor Inger Sundström-Poromaa), studierektorn för utbildningen på forskarnivå, medicinska fakulteten, prekliniska ämnen (professor Staffan Johansson), studierektor för kurser på forskarnivå (professor Ulf Göransson)
4. Prefekten vid institutionen
5. Ledamöterna i Kommittén för utbildning på forskarnivå (KUF)
6. Medicinska doktorandrådets ordförande och Farmaceutiska doktorandrådets ordförande
7. Studenthälsan (för doktorander som inte har anställning som doktorand)
8. Uppsala universitets företagshälsovård, Feelgood (för de doktorander som har anställning)
9. Doktorandombudsmannen, för närvarande samma som studentombudsmannen, vid Uppsala studentkår
10. Företagshälsovården, för doktorander som har annan huvudman än universitetet.

Normalt bör doktorand och/eller handledare vända sig till personer på listan som de har förtroende för och som känner till förhållandena inom utbildning på forskarnivå och vid institutionen så att problemen kan lösas snabbt och konstruktivt.

Vid problem som är relaterade till den fysiska arbetsmiljön, det vill säga lokaler och tekniska lösningar mm, är det främst handledaren, prefekten vid institutionen, intendenturen vid campus eller samordnaren för funktionshinder vid Uppsala universitet som doktoranden bör kontakta.

Vid den årliga uppföljning av utbildningen på forskarnivå ska doktorand och handledare gå igenom hur utbildningen och avhandlingsarbetet fortskrider men även ta upp arbetsmiljörelaterade frågor.

11 Indragning av resurser för doktorand i utbildning på forskarnivå

6 kap 30 § HF - Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, ska rektor besluta att doktoranden inte längre ska ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen. Innan ett sådant beslut fattas ska doktoranden och hans eller hennes handledare ges möjlighet att yttra sig. Prövningen ska göras på grundval av deras redogörelser och annan utredning som är tillgänglig. Vid bedömningen ska det vägas in om högskolan har fullgjort sina egna åtaganden enligt den individuella studieplanen. Beslutet ska vara skriftligt och motiverat.

Resurserna får inte dras in för den tid då doktoranden är anställd som doktorand eller får utbildningsbidrag för doktorander. Förordning (2010:1064).

Universitetets gemensamma riktlinjer

Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen ska resurserna för utbildningen på forskarnivå dras in. En sådan bedömning bör avse de fall då doktoranden inte bedriver sin utbildning i enlighet med den individuella studieplanen, som till exempel då doktoranden trots tillgång till adekvat handledning och nödvändiga övriga resurser för det planerade arbetet inte visar förmåga att genomföra detta på ett rimligt sätt. I det fall avvikelser är väsentliga ska prefekt/motsvarande anmoda såväl doktorand som handledare att yttra sig skriftligt.

Indragning av resurser kräver noggrann prövning och ska ske på ett sådant sätt att skälen för och emot att dra in handledning och andra resurser tydligt framgår. Ärenden som rör indragning av resurser måste behandlas med respekt och vederbörlig hänsyn till doktorandens personliga integritet.

I det fall doktoranden i väsentlig utsträckning åsidosatt sina åtaganden enligt studieplanen ska prefekt/motsvarande föreslå områdesnämnd, fakultetsnämnd eller organ gemensamt för en fakultet eller ett vetenskapsområde med ansvar för utbildning på forskarnivå att vidta åtgärder och i förekommande fall anhålla om att rektor drar in resurserna.

Beslut om indragning av resurser fattas av rektor efter beredning av ärendet i områdesnämnd eller fakultetsnämnd med övergripande ansvar för utbildning på forskarnivå inom ett område.

6 kap 31 § HF - Om resurserna för utbildningen har dragits in enligt 30 §, kan doktoranden efter ansökan hos rektor få tillbaka sin rätt till handledning och andra resurser. Doktoranden måste då genom att visa upp ett tillkommande studieresultat av beaktansvärd kvalitet och omfattning eller på något annat sätt göra sannolikt att han eller hon kan fullgöra sina återstående åtaganden enligt den individuella studieplanen. Förordning (2010:1064).

Universitetets gemensamma riktlinjer

En begäran om att återfå handledning och andra resurser ska lämnas till prefekt/motsvarande som överlämnar ärendet till områdesnämnd, fakultetsnämnd eller organ gemensamt för en fakultet eller ett

vetenskapsområde med ansvar för utbildning på forskarnivå tillsammans med eget yttrande inför beslut av rektor.

Det förhållandet att en doktorand har fråntagits rätten till resurser är inte detsamma som en avregistrering. Doktoranden kan studera vidare men då helt på egen hand. Doktoranden är fortfarande antagen och kan hos områdesnämnd eller fakultetsnämnd med övergripande ansvar för utbildning på forskarnivå inom ett område anmäla sin avsikt att lägga fram en avhandling.

Beslut om att dra in resurser för en doktorand enligt 6 kap. 30 § och beslut att en doktorand inte ska få tillbaka resurserna enligt 6 kap. 31 § får enligt 12 kap. 2 §, punkt 5, överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

12 kap 2 § HF - Till Överklagandenämnden för högskolan får följande beslut av en högskola överklagas:

5. beslut att dra in resurser för en doktorands utbildning enligt 6 kap. 30 § och beslut att en doktorand inte ska få tillbaka resurserna enligt 6 kap. 31 §,

12 Dokumentation inom utbildning på forskarnivå

All dokumentation av studieresultat inom utbildning på forskarnivå vid vetenskapsområdet för medicin och farmaci sker enligt ”Riktlinjer om dokumentation i Uppdok/Ladok av uppgifter om studerande inom utbildning på forskarnivå”, UFV 2015/518.

13 Avregistrering av doktorand

Universitetets gemensamma riktlinjer

Avregistrering av en doktorand görs på dennes egen begäran och avser den situation då doktorandens utbildning på forskarnivå avbryts. Den som önskar återuppta utbildningen måste göra en ny ansökan om antagning.

14 Regeldokument

Antagningsordning och föreskrifter för betyg inom utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet, UFV 2012/2057, förkortad AFUU

Arbetsordning för vetenskapsområdet för medicin och farmaci, MEDFARM 2014/241

Bestämmelser avseende examina på forskarnivå vid Uppsala universitet, UFV 2010/318

Förlängning av studietid för doktorand med förtroendeuppdrag, UFV 2014/72

Föräldrapolicy, UFV 2005/119

Förvaltningslagen (1986:223)

Högskoleförordningen, förkortad HF, (1993:100)

Jävspolicy, Vetenskapsrådet Dnr:113-2014-1792

Jävsregler inom universitetets verksamhetsområde, Riktlinje fastställd av rektor 2001-08-01

Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet, UFV 2009/1993

Riktlinjer om dokumentation i Uppdok/Ladok av uppgifter om studerande inom utbildning på forskarnivå, UFV 2015/518

Rutin för hantering av misstanke om vilseledande vid examination” Dnr: UFV2013/1411